כריתות דאיכא בה. שכתובה בה פרשה וכתב לה ספר כריתות: **לה לשמה: יהב ליה וזוזא לספרא.** לכתוב אותה פרשה לשם גירושיה: **הא בעינן שינה שמו ושמה.** דתנן לקמן (דף פ.) דפסול אלמא צריך לכתוב שמו ושמה. ואית דלא גרסי שינה ומאן דגרים ליה משום מתני' דלקמן ואגב גרדא גרים ליה: **מאי קמ"ל.** כל הני פשיטא לן דפרשה שבתורה אינה גט: **עליו קולמוס.** על כל אות ואות: **ונתכוין לכתוב יהודה.** שהיה טועה וסבור שהוא צריך לכתוב יהודה: **וטעה ולא הטיל בו דלת.** הרי השם כתוב אלא שהוא שלא לשמו: **ואגוהו.** התנאה לפניו במגלה[ו]: **איהי כתבה ליה.** נותנת שכר הסופר כדאמרינן בגמרא דגט פשוט (ב"ב דף קסח.) משום תקנת עגונות: **אקנויי אקנו ליה רבנן.** ההוא זוזא מדידה והוי כמאן דיהיב ליה איהו להפקר ב"ד הפקר: **ונתן.** בר נתינה שיהא שוה פרוטה: **העלה של זית.** שאינו שוה כלום: **דחזי לאיצטרופי.** עם עלין הרבה לשכוב עליהן או למאכל בהמה ואע"ג דלא שוה פרוטה. אבל איסורי הנאה לא: **ולא קנסוה.** משום דאמר לה משמא דיחידאה: **דרשה.** זימנא אחריתי משמיה דרבים כי היכי דליקבלוה מיניה: **אלמא.** מדטרח כולי האי דליקבלוה אלמא הלכתא כוותיה: **חקק.** בטבלא בסכין: **עבד שילא.** לחירות: **בכתב שחקק על גבי טבלא.** דף: **ופינקס.** כעין אותן של סוחרים שמוקקים עליהן בעט: **ולא בכתב שעל גבי כיפה.** כעין כובע של צמר ונותנות הנשים תחת צעיף קישורייהן כדאמרי' בגמרא אשה יולאה (שבת דף נז:): **אנדוכתרי.** תכשיט ורוקמין עליו צורות במחט כעין ברושדי"ר בלע"ז ואם רקמו עליהן אותיות הגט אינו כתב לפי שאינו כתוב וקבוע אלא מוטל על הבגד וב' ראשיו תחובים: **הא דחק תוכים.** של אותיות ולידיהן והאותיות בולטות אינו כתב לפי שלא צייר את האותיות חקק סביבותיהם והעץ נשאר כמו שהיה בדפוס האותיות מאליו: **הא דחק ירכותיהן.** של אותיות דהיינו הן ממש שישקע הכתב זו היא כתיבה: **לא היה לכתבו.** של ליץ שוקע אלא בולט צלורות של דיברי זהב: **והא דיברי זהב תוכות הוא.** דקא סלקא דעתיה כשהוא מכה בקורנס תותם המטבע על הדינר תוכות וסביבות צורת החותם שהיא שוקעת והם מלאים דוחקין את תוכו וסביבות צורת הדינר וכנגד שקיעת רושם החותם אין הדינר של זהב נדחק ומאיליה הצורה עומדת במקומה וגבי ליץ כתיב (שמות לט) מכתב פתוחי חותם אלמא כתיבה היא: **ואילו הכא יריכות.** שהיה הליץ דק כעין טס ולר האותיות מעבר האחד ודוחק ירכותיהן והן בולטות מעבר השני כמו שמליריס כסף וזהב העשוי ליקבע בכלי עץ שמתים בהם יין: **רושמא.** חותם המטבע שקורין קויינ"ץ: **מיחרץ חריץ.** התוכות והסביבות של צורתו שהיא שוקעת חולין ודוחקין תוכות וסביבות של צורת הדינר עד שעומדת צורת הדינר בולטת כמו שהיתה ונפקא מינה שאם חקק את הגט בחותם וכתבו על גבי טס לא הוי כתב דתוכות הוא: **או גנופי מגניף.** צורת החותם שהיא שוקעת כשתוכותיה דוחקים את תוכות של דינר ונכנס הזהב קצת בדוחק בתוך שקיעת הצורה וממתה מתוך דוחקו ונכנס לתוך הצורה ולאו ממילא הן אלא ע"י מכת הקורנס הצורה עצמה נמתחת לתוך הרושם והרי כתבה בידים: הא

אי משום כריתות דאית בה הא בעינן וכתב לה לשמה וליכא.

תימה דלעניין מגילת סוטה משמע בפ"ק דעירובין (דף יג.) דמוחקין לה מן התורה אפי' למאן דבעי כתיבה לשמה דקאמר רב פפא דלמ"ד אין מגילתה כשרה להשקות בה סוטה אחרת תורה דסתמא כתיבה ה"נ דמחקינן וי"ל דרב יוסף דשמעתין לא סבר לה כוותיה[א] א"נ סבר כאידך תנא דסבר אין מוחקין לה מן התורה וכמתני' דבפ' כל הגט (לקמן דף כו.) דתנן הכותב טופסי גיטין לריך שיהא מקום האיש כו' ודייק מהתם ברישא מס' זבחים (דף ב:) דסתמא פסול וכ"ש ספר תורה דלא איכתוב לשם גירושין כלל ועוד גרלה דאפי' מאן דמכשיר במגילת סוטה למחוק מן התורה אע"ג דבעי לשמה מודה לעניין גט דפסול דבעירובין בפ"ק (דף יג.) משמע דכולהו תנאי מודו בהך דפרק כל הגט דאשיבי אלא לשמה מדפריך התם ולית ליה לרב אחא בר יאשיה כתב לגרש את אשתו ומלך כו' ובמגילת סוטה סתמא כשר משום דמסתמא שאין הכהן שעליו לכתוב מקפיד[ב] ומסתמא ניחא ליה אבל גבי גט בעל סתמא לא ניחא ליה אע"ג דפריך ממתני' דגט אבי אחא בר יאשיה דאיירי במגילת סוטה לעניין אלא לשמה לא משמע ליה לחלק: **הא בעינן שמו ושמה.** אע"ג דמתני' דפרק הזורק (לקמן דף פ.) דשינה שמו ושמה מוקמינן לה דהאי הולד ממזר כדבי מאיר[ג] משמע דלרבנן לא הוי בשינה שמו אלא פסולא דרבנן ומדנקט שינה ולא נקט לא כתבו כלל משמע דבלא כתבו כלל כשר אפי' מדרבנן[ד] הא ליתא דעל כרחך לא כתבו כלל לר"מ פסול מה"ת דהא בעינן שיהא מוכיח מתוכו שהוא מגרש את אשתו ובלא כתבו כלל אין מוכיח אלא אומר ר"י[ה] דלא מיירי בשינה שמו ממש דא"כ הוה ליה למינקט לא כתבו כלל דפסול לרבי מאיר דמתני' ר' מאיר כדאמרי' התם דהוי רבותא טפי אלא שינה שמו היינו[ו] שכתב שם דגליל ביהודה והשתא קאמר הכא שפיר הא בעינן שמו ושמה וליכא [וכ"ש] דבלא כתבו כלל הוא דפסול: **דילמא** נתינת גט הוא. וכן שלף איש נעלו ונתן לרעהו (רות ד) לא בעינן שוה פרוטה אע"ג דכתיב ונתן[ז] וכן גבי תרומה[ח] חטה אחת פוטרת את הכרי אע"ג דכתיב (דברים יח) תתן לו ובמתנות דם חטאת ובמתנות בהונות אין בו שיעור והא דאמר אבא שאול בפ' כל שעה (פסחים דף לב:) דזר שאכל תרומה לא מיחייב בפחות משוה פרוטה משום דכתיב (ויקרא כב) ונתן לכהן וגו' ואין נתינה בפחות משוה פרוטה היינו משום דתשלומי תרומה ילפינן מתשלומי מעילה דתרוייהו תשלומי קדש מיקרו וגמרי בחטא חטא מהדדי ולמאן דבעי בכריתות (דף ו:) ואשר יתן ממנו על זר שתהא נתינה בכזית היינו משום דסיכה היא ואפקה בלשון נתינה לאפוקי ממשמעות דסיכה קאתי דמשמע כל שהוא ולריך נתינה משובה כמו ונתן לכהן את הקדש (ויקרא כב) דהוי בכזית[ט] לרבנן דאבא שאול וכן לא יתן עליה לבונה דבפרק כל המנחות (דף ס.) מלריך כזית היינו משום דשני מלשון שימה דאתחיל בה לא ישים עליה שמן או משום דומיא דסקטרת לבונה בתוך דהוא נמי סקטרת איסור דהוי בכזית[ט]: **משמיה** דרבים וקלסוה **אלמא הילכתא כוותיה.** פי' בקונטרס מדטרח עלה דלקלסוה ובפ' מי שאחזו (לקמן דף עז.) לא יתכן לפרש כן דקאמר נפק רבי חייא דרשה משמיה דרבי וקלסוה משמיה דרבים ולא קלסוה אלמא לית הלכתא כוותיה ואומר ר"ת דהכא דייק מדקלסוה כי אמר משמיה דרבים[ז] ולפיכך נמי לא קלסוה כי אמר משמיה דיחיד מעיקרא[ח] ולקמן איפכא[ט]:

למימרא דחקיקה **לאו כתיבה היא.** הוה מלי לאקשויי מלוחות דכתיב בהו כתיבה בכמה קראי והיה כתבם חקוק כדכתיב (שמות לב) חרות על הלוחות[י] אלא דניחא ליה למיפרך מגט אגט:

התקבלי

מסורת הש"ס

א) [לקמן כב. כד: כה. כו. סוטה כ:], ב) שבת קד: לקמן נד: [מסכ' סופרים פ"ה ה"ג], ג) לקמן עז., ד) [פי' מיפה של כמר אלוגא אם רקס באלוגה גט אשה או גט חירות אינו גט. עיין ערך כפה], ה) [פירוש מגילין הולין ומוכעין אותן ומליירין בהן כתב כמו שעושין היאמענאלים במגלגלות כותבין אותיות ונקלאות. עיין], ו) [שבת קלג.], ז) [קדושין נח.], ח) [פסחים לב:], ט) [וע"ע תוס' פסחים לב: ד"ה ואין ותוס' מגמות פ. ד"ה מי בעינן ותוס' ב"מ מז. ד"ה קוינס],

תורה אור השלם

1. כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ:

דברים כד א

2. עָזִי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ:

שמות טו ב

גליון הש"ם

גמ' אילימא משום דכתי' וכתב. עי' לקמן דף כב ע"ב תד"ה והא לאו: תוס' ד"ה דילמא וכו' וכן גבי תרומה. עיין שבת דף כה ע"ב תוד"ה מתן לו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אתם אלא דבעינא זה אלי:

הגהות הגר"א

[א] גמ' הא בעינן שמו ושמה וליכא כו' כנ"ל:

מוסף תוספות

א. דרב פפא. תוס' עירובין יג. ד"ה אבל. ב. אם יכתוב שום אדם לשמה שלא ברשותו. שם. ג. דאמר כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין הולד ממזר. תוס' הרא"ש. ד. דאלת"ה אדתני פסולין בשינה ליתנינהו בלא כתיבה כלל וכ"ש היכא דשינה. תוס' הרא"ש. ה. דשינה שמו דקתני במתני' דהזורק. תוס' הרא"ש. ו. כעין ששנינו בהשולח, בראשונה היה משנה שמו ושמה, דאינו ר"ל שינוי גמור אלא כגון שיש לו שני שמות אחד ביהודה ואחד בגליל. תוס' הרא"ש. ז. ש"מ דהלכתא הכי. תוס' הרא"ש. ח. משום דמשמע דרבים פליגי עלי' ולא הוי ניחא להו בהכי משום דקים להו דכן הלכה. תוס' הרא"ש. ט. כי אמרה משמיה דרבי קלסוה כלומר דיפה אמר דרבי אמרה ורבנן פליגי עליה דאין הלכה כרבי מחבריו, וכשאמרה משמיה דרבים לא קלסוה משום שאין הלכה כן. תוס' הרא"ש. י. ואמרי' מ"ם וסמ"ך של לוחות בנס היו עומדין. תוס' הרא"ש.

עין משפט נר מצוה

מח א מיי' פ"ח מהלכות גירושין הל' ג ופ"ג שם הלכה ח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלח סעיף ח:

מט ב מיי' פ"ג מהל' גירושין הלכה ד סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:

נ ג מיי' פ"ח מהל' תפילין הלכה טו סמג לאוין ג טוש"ע י"ד סי' רעו סעיף ב:

נא ד מיי' פ"ד מהל' גירושין הלכה ב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קכד סעיף ח:

נב ה ו מיי' שם הל' ו סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קכה סעי' ד:

נג ז מיי' פ"ט מהלכי כלי המקדש הלכה ב סמג עשין קנג:

נד ח מיי' פ"ד מהל' גירושין הל' ו סמג עשין נ טוש"ע שם:

לעזי רש"י

ברושדי"ר. רקמה. קוינ"ץ. מטבעה.

מוסף רש"י

וטעה ולא הטיל בו דלת. ומצא שם כתוב כדרכו אבל שלא לשמו הוא (לקמן נד:) ומצא שם נכתב במקומו אבל לא בכוונה (שבת קד:). **מעביר עליו קולמוס.** לשמו (לקמן נד:) לכוונת שם על כל אותיותיו כאילו הוא כותבו (שבת שם). **וקלסוה.** יפה אמרת (לקמן עז.).

פסקי רי"ד

שלחו מתם כתבו על איסורי הנאה כשר פי' דהא כתיב ונתן בידה על נתינת הגט מיירי ולא דליתיב לה מידי דשוה הוא: ת"ר ונתן ולא וחקק למימרא דחקיקה לאו כתיבה היא ורמינהו עבד שיצא בכתב שע"י טבלא ופנקס יצא לחירות אבל לא בכתב שע"ג כיפה ואנדרכתן פי' שחקק בסכין הגט ע"ג טבלא או ע"ג פנקס שהם מלאים שעוה וחוקקין עליהם בעט ברזל זו היא חשובה כתיבה אבל מה שרוקמין במחט ע"ג כיפה שהיא כמין כובע של צמר על ראש הנשים ואנדרכתי מין תכשיט הוא ורוקמין אותו במחט ורקמת המחט לא חשיבא כתיבה לפי שאין האותיות קבועות אלא תחובות ובעי' כתב קבוע על הדבר שהוא מגרש בו אמר עולא אמר ר' אלעזר לא קשיא הא דחק קורות הא דחק ירידות פי' הא דחק קורות של אותיות וציידיהן והאותיו' בולטות אינו כתב לפי שלא צייר את האותיות ולא חקק [אלא] סביבותיו והעץ נשאר כמות שהיה ונמצאו האותיות בולטות מאיליהן והא דחק ירידותיהן שהאותיות שוקעין בטבלא וזהו חשובה כתב וגופי האותיות קורא ירידות: